

Dáváme-li na první místo otázku „jak“, nutně zapomínáme na „co“ a „proč“. V této *hi-tech* době se ptáme, jak mluvit o Bohu, ale ta doba už má od začátku nad námi vrch, nepozorovaně nás obrátila na svou víru.

Ke komu mluvit?

To, jak je naše otázka postavena, vyvolává druhou výhradu, neméně závažnou. Klademe so otázku „jak mluvit o Bohu“. Člověk ale nemluví jen o někom nebo o něčem, ale vždycky také k někomu. Naše otázka zní, jako by to nebrala v úvahu. Neprozrazuje *ke komu* (o Bohu) mluvit. Jde o promluvu bez nějakého konkrétního adresáta, bez osoby posluchače. Vyznívá tak, že nezáleží na kvalitě té osoby (na kvantitě však ano, protože i když hodnota není důležitá, množství oslovených má být co největší).

Je ale jasné, že se o Bohu mluví jinak podle toho, zda máte před sebou marxistu, nebo salafistu, dospělého, nebo dítě, jistou Ornellu, nebo nějakého Roberta. Mluvit ke všem stejně by se míjelo účinkem, bylo by to nedorozumění a neporozumění. Adresnost patří k základním rysům promluvy. Když není adresná, mluví je pouhý papoušek a posluchač bezduchý panák (ale mohl jsem vzít za příklad i televizi a televizního diváka, což je názorný příklad komunikace bez konkrétního adresáta). Ten první ze sebe dostane, co potřebuje, a navíc ani nepromlouval, a ten druhý dostal, co chtěl slyšet, a přitom ani nenaslouchal. Z rozpravy se stává mechanické odříkávání nebo řečnické cvičení. Šikovné formulace mají zakryt neadresnost informace (jinak řečeno brilantní proslovy, ale žádný rozhovor). Místo aby se formoval dialog, přeje se formálnímu řečnění a ideologickému formátování.

Když chci o něčem mluvit, vždycky mluvím k někomu, takže musím mít na zřeteli situaci svého protějšku. Ta, pokud neovlivní obsah toho, co chci říci, přinejmenším ovlivní moje podání. Když nebudu brát ohled na druhého a na jeho vnímání, znevažuji nejen jeho jínakost, ale i svou vlastní řeč. Není to jen prohřešek proti dobrým mravům, ale v první řadě proti jazyku; chci mluvit, ale bez druhého mluvčího. Budu mít ústa plná „lásky k bližnímu“, nikdy o nikom neřeknu zlého slova, ale ke slovu jej také nepustím. Bez adresáta tedy bez předpokládané pozornosti, bez ohledu na osobu, k níž mluvím, budu marně hlásat pravdivé věci – mluvím do zdi, nebo přesněji řečeno nemluví vůbec.

Snažíme-li se mluvit o Bohu bez ohledu na to, ke komu, v pravém slova smyslu nemluvíme, jen bezostyšně a pyšně uklidňujeme své svědomí, které nám našeptává: Běda tomu, kdo neevangelizuje.“ Taková evangelizace pak působí jako parní váleček.

V první řadě je zapotřebí položit si otázku po adresátovi (ke komu mluvit o Bohu?). Dokonce bychom se měli ptát, jestli bychom to neměli být nejprve my sami. Když slyšíme: „Jak dnes mluvit o Bohu?“, předpokládáme, že se myslí k těm ostatním, jako kdyby se nás ta otázka netýkala. Protože sami jsme křesťané, jaksí samozřejmě soudíme, že tento problém vyvstává vzhledem k nekřesťanům. Pokud ale podlehneme tomuto předsudku, sami začneme být méně než nekřesťany. Znamenalo by to, že máme představu, že můžeme mluvit o Bohu, a přitom nemusíme stále a znovu naslouchat jeho Slovu. Byli bychom jako ten „povrchní kazatel Božího slova, kterému uvnitř nenaslouchá“.

Fabrice Hadjadj – Jak dnes mluvit o Bohu?

Prameny, odkazy

Jeruzalémská Bible; Luke T. Johnson – Evangelium podle Lukáše – Sacra pagina; Misál na každý den liturgického roku; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz

Další texty v týdnu

Po: 2Sol 1,1-5.11b-12; Mt 23,13-22

Út: 2Sol 2,1-3a.14-17; Mt 23,23-26

St: Zj 21,9b-14; Jan 1,45-51

Čt: 1Kor 1,1-9; Mt 24,42-51

Pá: 1Kor 1,17-25; Mt 25,1-13

So: 1Kor 1,26-31; Mt 25,14-30

21. neděle v mezidobí – cyklus C

21. srpna 2016

²²Ježíš se ubíral od města k městu, od vesnice k vesnici, učil a pokračoval v cestě do Jeruzaléma. ²³Někdo se ho zeptal: „Pane, je málo těch, kdo budou spaseni?“ Řekl jim na to: ²⁴„Usilujte o to, abyste vešli těsnými dveřmi! Říkám vám: Mnoho se jich bude snažit vejít, ale nebudou moci. ²⁵Jakmile se pán domu zvedne a zavře dveře, a vy zůstanete venku a začnete tlouci na dveře a volat: ‚Pane, otevři nám!‘, odpoví vám: ‚Neznám vás, odkud jste.‘ ²⁶Tu začnete říkat: ‚Vždyť jsme s tebou jedli a učil jsi u nás na ulicích!‘ ²⁷Ale on vám odpoví: ‚Nevím, odkud jste. Pryč ode mě, všichni jste páchali nepravostí!‘ ²⁸Tam bude pláč a skřípění zubů, až uvidíte, jak Abrahám, Izák, Jakub a všichni proroci jsou v Božím království, ale vy budete vyhnáni ven. ²⁹A přijdou od východu a od západu, od severu a od jihu a zaujmou místo u stolu v Božím království. ³⁰Ano, jsou poslední, kteří budou prvními, a jsou první, kteří budou posledními.“

Lk 13,22-30

Úvod k meditaci

Možná vás také napadly otázky: Kolik lidí bude spaseno? Budou v této skupině i moji nejbližší? Starost o spásu je však častokrát vytěšňována z života, odsunuta na stáří a překryta pozemskými starostmi.

Ježíš ukazuje na to, co je třeba konat. Již od začátku života je třeba směřovat k Bohu. Není možné nejprve vést život podle své libosti a nebyt připraven. My nejsme těmi, kdo zavrou dveře. Dveře vedoucí ke spáse budou zavřeny Pánem. Na tento okamžik musíme být stále připraveni.

Výklad biblického textu

Kontext: Ježíš je věrný svému úkolu a poslání. Směřuje do Jeruzaléma, nenechává se odvrátit od svého poslání. Odpovídá s rozhodností na otázky, které jsou mu kladeny, a vyslovuje nepřijemně znějící pravdy, aby učedníky nenechal v sebeklamu.

v. 24n.: Ježíš v odpovědi odvádí pozornost od neplodné spekulace ohledně počtu spasených. Ukazuje na to, co je třeba konat, a varuje před pácháním nepravostí.

vešli těsnými dveřmi – Ježíš nechce sdělit, že kolem „vchodu“ do věčného života je velká tlačnice, že si lidé navzájem překážejí a že se člověk musí tlačit s použitím síly. Vyjadřuje však, že člověk musí vynaložit úsilí. Nestací totiž, aby člověk měl pouze přání dospět do věčného života. Je sice správným názorem, že budeme spaseni a že se nemůžeme spasit vlastními silami, avšak naše spása se neuskuteční bez našeho osobního přičinění. Nebude nám udělena za čistou pasivitu. Bůh je tím, kdo nás spasí, avšak bere nás vážně jako svobodné osoby, které jsou schopny osobního rozhodování.

v. 25: pán domu (se) zvedne a zavře dveře – Je třeba snažit se a usilovat o vstup zavčas. Náš čas je ohraničen. Nejpozději s naší smrtí se zaklapnou dveře a rozhodne se o našem osudu. Potom jsou ale veškerá přání, volání a klepání marná, neboť je již pozdě. Čas je omezen a my

**Týden
s Božím
slovem**

1. čtení:
Iz 66,18-21

2. čtení:
Žid 12,5-7.
11-13

Evangelium:
Lk 13,22-30

Srovnaní:

Lk 18,26;

Mt 7,13-14;

Mt 7,21-23;

Mt 25,10-12;

Žl 6,9;

Mt 8,11-12;

Mt 22,13-14;

Žl 107,3;

Mt 19,30;

20,16;

Mk 10,31

ho nemáme v moci. S touto skutečností tedy musíme počítat.

v. 26n.: Spojení s Pánem „navenek“ je nedostačující. Nestačí, aby člověk Boha pouze znal, aby byl informován o jeho nabídce, aby se vyznal v evangelním poselství a v křesťanských otázkách. Záleží na správném jednání.

v. 28n.: Ježíš neudává počet spasených, avšak upozorňuje na to, kdo je ve společenství spasených. V Božím království, v dokonalém společenství s Bohem, se završuje rovněž společenství lidí mezi sebou navzájem. Plnost a bohatství našeho lidského života spočívá také v plnosti a hloubce našich vztahů k druhým lidem. Blaženost Božího království spočívá rovněž v tom, že tyto mezilidské vztahy nejsou přerušeny, nýbrž rozšířeny a završeny.

pláč a skřípění zubů – Tento obrat je v Lukášově evangeliu pouze zde, u evangelisty Matouše jej nalezneme vícekrát (Mt 8,13.42.50; 22,13; 24,51; 25,30). Bezútešná bolest a zlostný vztek bude ovládat toho, kdo pozná, co ztratil.

Ježíš nic nezastírá a nezatajuje a zobrazuje celou skutečnost, ukazuje na pravou cestu k radosti. Definitivní příchod Pána je vždy spojen s nadějí, že se jedná o přiblížení se Boha k člověku. Křesťan smí doufat a prosit, aby všichni lidé byli spaseni.

K tématu

Dnešní evangelium nás vybízí k zamyšlení nad tématem spásy. (...) Co chce Ježíš říci? Co jsou ony dveře, kterými máme vejít? A proč mluví Ježíš o těsných dveřích?

Obraz dveří se v evangeliích vyskytuje několikrát a odkazuje k obrazu domova, domácího krbu, kde nacházíme bezpečí, lásku a teplo. Ježíš nám říká, že existují dveře, které nám umožňují vstoupit do Boží rodiny, sdílet teplo Božího domu, společenství s Ním. Těmito dveřmi je sám Ježíš (srov. Jan 10,9). On je dveřmi. On je průchodem ke spáse. On nás vede k Otci. A dveře, jimiž je Ježíš, nejsou nikdy zavřeny. Tyto dveře nejsou nikdy zavřeny. Jsou otevřeny vždy a všem bez rozdílu, bez vylučování a bez privilegií, protože, jak víte, Ježíš nikoho nevylučuje. Někdo z vás mi možná namítne: »Otče, já jsem určitě vyloučen, neboť jsem velký hříšník. Udělal jsem hrozná věci a udělal jsem jich mnoho«. Nikoli, nejsi vyloučen! Právě proto jsi preferován, protože Ježíš vždycky preferuje hříšníka, aby mu odpustil a měl jej rád. Ježíš tě očekává, aby tě objal a odpustil. Nemějte strach. On na nás čeká. Probud' se, dodej si odvahu a vejdi Jeho dveřmi. Všichni jsou povoláni překročit jejich práh, překročit práh víry, vejít do Jeho života a nechat Jej vejít do svého života, aby nás přetvořil, obnovil a daroval nám plnou a trvalou radost.

Dnes procházíme kolem mnoha dveří, které nás zvou a slibují nám štěstí, které, jak potom zjistíme, trvá jenom chvíli, samo se vyčerpá a nemá budoucnost. Ptám se vás však: jakými dveřmi chceme vejít? A koho chceme nechat vejít dveřmi do svého života? Chtěl bych důrazně říci: nemějte strach překročit práh víry v Ježíše, nechat Jej vždycky vstupovat do svého života, vycházet ze svých egoismů, ze své uzavřenosti a ze své lhostejnosti vůči druhým. Ježíš osvěcuje náš život světlem, které nikdy nezhasne. Ne jako nějaký ohňostroj, nějaký *flash*! Nikoli, je poklidným světlem, které neustále svítí a dává nám pokoj. Takové je světlo, které potkáme, když vejdem Ježíšovými dveřmi.

Jistě, Ježíšovy dveře jsou těsné, avšak nikoli proto, že vedou k nějaké mučírni. Nikoli, ne proto, ale protože nás žádá, abychom Mu otevřeli svoje srdce a uznali, že jsme hříšníci a potřebujeme Jeho spásu, Jeho odpuštění a Jeho lásku, a dostalo se nám pokory přijmout Jeho milosrdenství a nechat se od Něho obnovit. Ježíš nám v evangeliu říká, že být křesťan, neznamená nosit nějakou „nálepku“! Ptám se vás: jste křesťané podle nálepky či pravdy? A každý ať si odpoví ve svém nitru! Nikdy nebudme křesťany podle nálepky, ale křesťany podle pravdy, srdcem! Být křesťan znamená žít a dosvědčovat víru v modlitbě, ve skutcích lásky, prosazováním spravedlnosti a konáním dobra. Těsnými dveřmi, jimiž je Kristus, musí vejít celý náš život.

papež František 25. 8. 2013

„*O Bohu nevyhovověditelném nemůžeme mluvit a zároveň o Ném nemůžeme mlčet.*“
(Ch. Journet)

V první řadě to, že se ptáme „jak“, a ne „proč“ ani „co“ mluvit o Bohu (ani dokonce „co je Bůh?“ nebo ještě jednodušeji „co je to mluvit?“). Děláme, jako kdyby otázky co i proč už byly vyřízeny. Jako kdybychom předem dokonale věděli, o co jde a proč je to třeba, a teď by stačilo jen zjistit, jak to provést, tedy zjistit vhodné způsoby.

Ona otázka „jak“ není podřadná nebo nehodnotná. Je to dokonce otázka „ohodnoceníhodná“ a nanejvýš hodnotná, protože chce hodnoty šířit a něco zhodnocovat. Směřuje nás přímo prakticky, zatímco „co“ a „proč“ mají tu nemilou nevýhodu, že s nimi zůstáváme u čiré teorie – chci zjistit, co to je a proč to je, tedy chci vědět, a ne žít, nepřejdu k činům. Ono „jak“ nás nutí sestoupit z teoretických a abstraktních výšin a zabývat se rovnou konkrétními stránkami našeho bytí.

Nicméně nemůžeme nevidět, že moderní věda všeobecně vykazuje tendenci opomíjet „co“ a „proč“ a dávat přednost otázce „jak“. Už se neptá „proč je to tak“, zajímá ji, „jak se to spouští“ a „jak to funguje“, aby si svět lépe podmanila. To je bezpochyby velice užitečné, jenže to náš pohled omezuje na čistě utilitární hledisko, kterému můžeme říkat i „funkční“ nebo „technické“. Prvořadou otázkou vědy už není metafyzický chyták: „Co je příčinou věci?“ Vyjadřuje se pragmaticky a nelze přeslechnout konkrétnost a konstruktivnost jejího slovníku: „Kde je dálkový ovladač?“

Jakmile začneme dávat přednost tomu „jak“ před „proč“, nenápadně se dostáváme do moci kouzla dálkového ovladače. A to děje i uvnitř církve. Mnozí si myslí, že rozhodující pro „novou evangelizaci“ (tedy pro její skutečnou „novost“) je vyhybat se „novotám“, zlepšovat metody komunikace, lépe si osvojit nejnovější technologie. Evangelium samo o sobě dost dobře nefunguje, potřebujeme evangelium *plus* multimédia. Boží tvář *plus* Facebook, Duchu svatého *plus* Twitter... Dobrá zpráva asi čeká na večerní zprávy, na *News*.

Naše dny běží v těchto kolejkách. Máme k tomu stále více prostředků, ale protože neznáme cíl toho všeho, ty prostředky se samy stávají účelem. Ustavičně se zdokonalují a dávají nám větší „moc“, ale ve skutečnosti slouží jen k rozptýlení myslí po ztrátě jakéhokoli smyslu. O tomto zmateném směřování svědčí svatozář kolem Steva Jobse a sláva nakousnutého jablka – už se neví, co důležitého se má sdělit, a proto se komunikuje už jen o komunikaci. Lidé se musejí mezi sebou dorozumívat, to je nutnost, a dorozumívací prostředek musí být stále pružnější a přitažlivější. A jeho přitažlivost jde tak daleko, že nakonec začne od dorozumování odvádět, a jeho pružnost působí, že nám nezůstane nic pevného. Dálkový ovladač máte v ruce, a když program nevyhovuje, můžete přepnout kanál. Multimediální prostředky jsou věc sama pro sebe: je nám jedno, jestli zprostředkovávají něco, co za to stojí, hlavně že jsou „multi“, „cool“, „fun“ a „in“... Ztrácejí veškerý obsah a prázdno, které vzniká, už snad ani nevyvolává úzkost, ale chuť se bavit – prostředek bez účelu je nejlepší hračka. Takže když je poblíž nějaký člověk, už jej ani nevidíte, jak jste soustředění na displej, který máte v ruce. Copak nejsou digitální kvality tohoto člověka mnohem více „fun“, „cool“ a „multi“ než on sám, vtěsnaný do tělesné schránky (a ani si jej nemůžete stáhnout?) A potom, co byste si měli říkat? Konverzace je nebezpečná. Může se vám stát, že vám jen tak mezi řečí něco připomene blízkost smrti. Stačí před sebou vidět obličej toho chlapíka, a příliš se vnučí myšlenky na životní strážně. Bud' lepší jít pryč a spojit se s ním na nějakém *fóru* nebo *chatu* nebo vyvěsit si na *zed'* videa, tedy s pomocí komunikačních vymožeností zamaskovat nulovou hodnotu sdělení. Dunění prázdné nádoby. (Tento jev je pozorovatelný zvláště ve školství. Ustavičně se zvyšuje úroveň pedagogiky, to znamená vyučovacích metod, ale už nikdo neví, co se má učit ani proč. Z toho plyne, že žáci ztrácejí motivaci a vyučující autoritu.)